

KORRALDUS

06.03.2024 nr DM-123590-21

Grossi Puit OÜ keskkonnaloa nr L.MK/322660 muutmine

1. OTSUS

Lähtudes Grossi Puit OÜ 15.08.2023 esitatud keskkonnaloa taotlusest ja lisateabest, võttes aluseks haldusmenetluse seaduse § 40, § 46, veeseaduse § 2 lg 2, § 191 lg 1, maapõuseaduse § 48 ja keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 4, § 59 lg 2 p 4 otsustan:

1.1. Muuta Grossi Puit OÜ (registrikood 10721396) keskkonnaluba nr L.MK/322660.

1.2. Lisada keskkonnaloale õigus Urissaare II liivakarjäärist karjäärivee suublasse juhtimiseks väljalaskmest Urissaare II liivakarjäär (väljalaskme kood PM024), koordinaatidega X: 6432417, Y: 534694, suubla nimetuseks nimi teadmata ja suubla koodiks VEE1151503.

1.3. Lisada keskkonnaloale väljalaskme seire nõuded (V4 ja V7), muud vee erikasutuse nõuded (V16) ja nõuded esitamiseks loa andjale (V17).

1.4. Lisada loale veetaseme ja kvaliteedi seire salvkaevust kinnistul Jüriõue (katastritunnus 21302:002:0059). Vee kvaliteedi seire teostada üks kord aastas. Kvaliteedinäitajatest määrata salvkaevuveest: pH, naftasaadused, üldine karedus, nitraadid, hädusus, üldraud ja permanganaatne hapnikutarve (PHT). Veetaseme mõõtmist tuleb teostada üks kord kvartalis.

1.5. Lisada keskkonnaloale L.MK/322660 kõrvaltingimused/nõuded lähtuvalt käesoleva korralduse alapeatükis 3.1.2. „Vee erikasutus“.

1.6. Jätta kehtivaks kõik muud tingimused keskkonnaloas.

1.7. Viia sisse vastavad muudatused keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS.

1.8. Korraldus jõustub Grossi Puit OÜ teatavaks tegemisest.

Keskkonnaluba on kantud keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS (edaspidi ka KOTKAS; <https://kotkas.envir.ee/>) registreerimisnumbriga L.MK/322660. Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr L.MK/322660 lahutamatu osa.

2. ASJAOLUD

2.1 Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Grossi Puit OÜ (registrikood 10721396, aadress Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Uulu küla, Jõe tee 10, 86502) (edaspidi ka *ettevõtte*) esitas 15.08.2023 Keskkonnaametile Urissaare II

liivakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/322660 (edaspidi *keskkonnaluba*) muutmise taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 15.08.2023 dokumendina nr DM-123590-6).

Keskkonnaluba taotletakse Pärnu maakonnas Häädemeeste vallas Urissaare külas eraomandis olevatel kinnistutel Alliksaare (katastritunnus 21302:002:0007) ja Metsa (katastritunnus 21302:002:0040). Mäeeraldise ja selle teenindusmaa pindala on 23.63 ha. Keskkonnaloas toodud nõudeid põhitegevusele taotlusega muuta ei soovita.

Ettevõtte taotleb keskkonnaluba vee erikasutuseks vastavalt veeseaduse § 187 p-le 9, mille kohaselt on veeluba kohustuslik, kui juhitakse suublasse maavara kaevandamisel eemaldatavat vett.

Taotletava Urissaare II liivakarjääri mäeeraldise pindala on 23,63 ha ja teenindusmaa pindala on 40,17 ha. Seisuga 13.02.2020 on Urissaare II liivakarjääri mäeeraldisega seotud ehitusliiva aktiivne tarbevaru 234,07 tuh m³, millest kaevandatav varu on 585 tuh m³. Kaevandatavat maavara plaanitakse kasutada ehituse ja teedehituse otstarbel. Kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks.

Urissaare II liivakarjääri mäeeraldisele ega selle vahetusse lähedusse ei jää looduskaitsealasid ega Natura 2000 alasid. Urissaare II liivakarjääri alale ei jää muid kaitstavaid loodusobjekte ega muinsuskaitse alasid.

Ettevõtte taotleb tähtjalist keskkonnaloa muutmist vee erikasutuseks.

2.2 Kehtivad keskkonnaload

Ettevõtte käitisele on antud kaevandamisluba nr L.MK/322660. Lisaks taotleb ettevõtte keskkonnaloale vee erikasutusõiguse lisamist. Keskkonnaamet annab ühe keskkonnaloa, kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud (keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 41 lg 1 ja 4).

2.3 Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja teavitas 21.12.2023 kirjaga nr DM-123590-10 OÜ Grossi Puit keskkonnaloa muutmise taotluse menetlusse võtmisest ning küsis 21.12.2023 kirjaga nr DM-123590-11 Häädemeeste Vallavalitsuse arvamust keskkonnaloa muutmise taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 1). Häädemeeste Vallavalitsus teatas 17.01.2024 korraldusega nr 20, et nõustub keskkonnaloa nr L.MK/322660 muutmisega vastavalt taotlusele T-KL/1015326-2 tingimusel, et keskkonnaloas nr L.MK/322660 olevat täiendavat tingimust nr 2 ei muudeta (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 22.01.2024 dokumendina nr DM-123590-15).

Loa andja teavitas 21.12.2024 avalikkust keskkonnaloa muutmise menetluse algatamisest väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa muutmise taotluse

menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on lokaalse mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2). Taotluse avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Loa andja teavitas 21.12.2023 menetlusosalisi keskkonnaloa muutmise taotluse esitamisest kirjaga nr DM-117690-4 (KeÜS § 46 lg 1 p 1). Keskkonnaloa taotluse kohta esitati piirinaabri Ü. Lepiku poolt arvamus (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 21.01.2024 dokumendina nr DM-123590-14), mille kohaselt Jüriõue kinnistu omanik nõustub edaspidise vee juhtimisega tingimusel, et rajatakse puurkaev. Jüriõue kinnistu omanik selgitab, et praeguse karjääri avamisel veetase kinnistul asuvas salvkaevus langes vähemalt 1 m võrra. Kaevu süvendati liivakivini ja rohkem kaevu süvendada ei saaks, seega edaspidine vee juhtimine mõjutab salvkaevu. Samuti tuuakse arvamuses välja, et edaspidise vee juhtimise mõjul võib Jüriõue kinnistu maatulundusmaa niiskuse sisaldus langeda.

Loa andja edastas keskkonnaloa muutmise taotlusele laekunud seisukoha taotlejale ning palus vastust hiljemalt 16.02.2024 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 25.01.2024 dokumendina nr DM-123590-16). OÜ-lt Grossi Puit laekus esitatud arvamusele vastus 15.02.2024 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis 15.02.2024 kirja nr DM-123590-18 all).

Loa andja teavitas 21.02.2024 Urissaare II liivakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/322660 muutmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (haldusmenetluse seaduse § 48 lg 1, § 49 lg 1). Eelnõudele ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

Loa andja edastas 20.02.2024 otsuse eelnõu arvamuse saamiseks kirjaga nr DM-123590-19 Häädemeeste Vallavalitsusele ja huvitatud osapooltele. Häädemeeste Vallavalitsuselt laekus 29.02.2024 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 01.03.2024 dokumendina nr DM-123590-20) seisukoht, mille kohaselt Häädemeeste Vallavalistus täiendavaid ettepaneid keskkonnaloa nr L.MK/322660 muutmise otsuse eelnõule ei esita. Huvitatud osapooltelt ettepanekud ja vastuväiteid ei esitatud.

2.4. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 11 kohaselt vaatab loa andja tegevusloa taotluse (siinkohal keskkonnaloa muutmise taotluse) läbi ning teeb otsuse kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise kohta käesoleva seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul ning § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja lõikes 21 viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast § 61 lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 6 lõike 1 alusel ei kuulu ettevõtte poolt kavandatav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille korral on keskkonnamõjude hindamine kohustuslik. Vee erikasutustegevus kuulub eespool nimetatud seaduse § 6 lõike 2 punktis 18 nimetatud

tegevusvaldkonda (vee erikasutus), mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu”. Antud määruse §-des 11 ja 15 ei ole karjäärivee juhtimist suublasse nimetatud. Seega ei kuulu vee erikasutusloaga taotletav tegevus tegevusvaldkondade hulka, mille puhul tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise vajalikkust.

Ettevõtte taotleb vee erikasutusloa muutmist Urissaare II liivakarjääri mäeeraldiselt karjäärivee ärajuhtimiseks metsakuivenduskraavi Humaliste maaparandussüsteemi eesvoolu ja sealt edasi Häädemeeste jõkke. Taotletav kuivendusvee ärajuhtimise kogus on 31 672 m³/aastas. Urissaare II liivakarjääri teenindusmaa pindala on 40,17 ha, sh mäeeraldise pindala on 23,63 ha. Urissaare II liivakarjääri mäeeraldisele ega selle vahetusse lähedusse ei jää looduskaitsealasid ega Natura 2000 alasid. Liivakarjääri alale ei jää muid kaitstavaid loodusobjekte ega muinsuskaitse alasid.

Karjäärialala ei asu tiheasustusega alal. Lähimad majapidamised, kus asuvad ehitisregistri järgi salvkaevud jäävad 270 m ja 325 m kaugusele karjääri servast Kirsi (21301:001:0199) ja Andra (21302:002:0036) kinnistutele ning karjääri servast ligikaudu 500 m kaugusele Jüriõue (21302:002:0112) ning Pärna (21302:002:0015) kinnistutele.

Keskkonnaamet algatas 30.08.2011 kirjaga nr PV 10-5/11/8726-12 kavandatava tegevusega kaasneva keskkonnamõjude hindamise. Aruanne "Pärnu maakonnas, Häädemeeste vallas asuva Urissaare II liivamaardla maavara kaevandamise loa taotlusega kavandatavate tegevuste keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) aruanne" (keskkonnaekspert Andres Tõnisson, 2012) on heakskiidetud Keskkonnaameti poolt 04.07.2012 kirjaga nr PV 6-7/12/14294-3.

KMH kohaselt jääb Urissaare II perspektiivse liivakarjääri võimalik keskkonnamõju valdavas osas karjääri mäeeraldise piiresse. Pinnavee (Humaliste kraav, edasi Häädemeeste jõgi) mõjutamine, põhjaveetaseme alanemine karjääri lähialal ja õhuheitmed on lokaalsed, väheolulised ning iga karjääri tööga paratamatult kaasnevad. Urissaare II liivakarjääri avamine ei lähe vastuollu piirkonnas kehtivate planeeringute, arengukavade, tavadega.

Aruande kohaselt ei tekita karjääri tegevus põhjavee reostust. Samuti toodi aruandes välja, et ette ei ole näha ka probleeme põhjavee alanemisega. Kuna Urissaare maardla moodustab väikese osa Humalaste kraavi (metsakuivendus ja HUMALISTE eesvoolukraavi) valgast, siis võib karjääri otsest mõju Häädemeeste jõele hinnata tühiseks, tagasihoidlik mõju võib perspektiivis väljenduda väiksema settekoormuse lisandumisega.

Lähimad kaitstavad alad (hoiualad) jäävad Urissaare mäeeraldise servast 800 m (Urissaare hoiuala) ja 1300 m (Mäeküla hoiuala) kaugusele. Urissaare karjääri mõju nimetatud hoiualadele pole oluline.

Lähtudes eelnevast ei ole keskkonnaloa L.MK/322660 muutmisel, ühise keskkonnaloa andmisel, sealhulgas vee erikasutusõiguse andmisel keskkonnamõju hindamine kohustuslik, samuti ei ole selleks vaja anda eelhindangut vastavalt KeHJS § 6 lõikele 2³.

3. KAALUTLUSED

3.1 Kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetav keskkonnaluba nr L.MK/322660 annab OÜ-le Grossi Puit aadressidel Alliksaare (katastritunnus 21302:002:0007) ja Metsa (katastritunnus 21302:002:0040) Urissaare külas Häädemeeste vallas asuvale tootmisüksusele õiguse maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks.

3.1.1 Maavara kaevandamine

Lubatav tegevus

Käitajal on keskkonnaluba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vajalik maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

Urissaare II liivakarjääri mäeeraldise pindala on 23,63 ha ja teenindusmaa pindala on 40,17 ha. Seisuga 13.02.2020 on Urissaare II liivakarjääri mäeeraldisega seotud ehitusliiva aktiivne tarbevaru 234,07 tuh m³, millest kaevandatav varu on 585 tuh m³. Kaevandatavat maavara plaanitakse kasutada ehituse ja teedehituse otstarbel. Kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks.

Nõuded maavara kaevandamisele

Kehtivat maavara kaevandamise keskkonnaluba nr L.MK/322660 ei muudeta. Luba on väljastatud 12.12.2012.

3.1.2 Vee erikasutus

Lubatav tegevus

Ettevõttele on keskkonnaluba vajalik, kui juhitakse suublasse maavara kaevandamisel eemaldatavat vett (veeseadus, edaspidi VeeS § 187 p 2 ja 9).

KeÜS § 62¹⁰ alusel lisatakse käesoleva korraldusega antav vee erikasutusõigus keskkonnaloale nr L.MK/322660.

Vastavalt KeÜS § 53 lg 2 on keskkonnaluba tähtajatu, välja arvatud juhtudel, kui luba taotletakse tähtajaliselt; on ette näha keskkonnaloa omaja tegevuse, sealhulgas kasutatava tehnoloogia või keskkonnaseisundi muutumist; esinevad keskkonnakaitse seisukohalt põhjendatud asjaolud; seadusega on ette nähtud muud juhud. VeeS § 189 lg 1-3 kohaselt on veeluba tähtajatu välja arvatud juhul, kui vee erikasutus on ühekordne või põhjavett võetakse kehtestatud põhjaveevarust.

Arvestades eeltoodut ja käesolevaga muudetavat keskkonnaloa nr L.MK/322660 kehtivusaega,

määrab Keskkonnaamet vee erkasutusõiguse kuni maavara kaevandamise keskkonnaloa kehtivuse lõpuni 11.12.2027.

Nõuded karjäärivee juhtimisele

Karjäärist juhitakse isevoolselt välja kogunenud pinnasevett sh sademe- ja lumesulamisvett. Ettevõtte juhib maavara kaevandamisel tekkivat vett peale settebasseinides puhastamist karjääri edela osast väljalaskmest Urissaare II liivakarjäär (kood PM024) metsakuivenduskraavi mööda ca 0,66 km kaugusel HUMALISTE maaparandussüsteemi eesvoolu (tunnus 61151500200800011). Väljalaskme koordinaadid on: X: 6431233, Y: 535504. HUMALISTE eesvoolukraav suubub ca 0,7 km kaugusel Häädemeeste jõkke (KKR kood: VEE1151500). Seega on kaevandamisvee juhtimisest mõjutatud pinnaveekogum „Häädemeeste“ (pinnaveekogumi kood 1151500_1).

Pinnaveekogum „Häädemeeste“ oli Keskkonnaagentuuri koostatud pinnaveekogumite seirearuande kohaselt 2020. aastal kesises seisundis (seisundiinfo leitav aadressil: <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>).

Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (edaspidi VMK) kohaselt ei ole käsitletud kuivenduskraavi ega HUMALISTE maaparandussüsteemi eesvoolukraavi, kuid on märgitud Häädemeeste jõgi, mille seisund on hinnatud kesiseks. Kesise seisundi põhjuseks on toodud paisud. Keemilist seisundit hinnatud ei ole.

Karjäärivee juhtimine suublasse ei tohi halvendada pinnaveekogumi seisundit. Keskkonnaministri 08.11.2019 vastu võetud määruse nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*) § 9 lg 1 ja lg 5 kohaselt tohib kaevandus- ja karjäärivett suublasse juhtida, kui saastenäitajad ei ületa määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000–9999 inimekvivalenti, välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l. Kaevandus- ja karjääriveele tuleb loaga määrata vähemalt biokeemilise hapnikutarbe (edaspidi *BHT*), keemilise hapnikutarbe (edaspidi *KHT*), pH ja heljumi sisalduse piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse nr 61 lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sõltuvalt kaevandatavast maavarast ning kaevandusest või karjäärist ärajuhitava vee päritolu ja riskihinnangu põhjal.

Tuginedes eeltoodule ja HMS § 4 lg-le 1 ja 2, on Keskkonnaametil õigus oma kaalutlusotsusega määrata tegevusloas (keskkonnaloas) saasteainete pinnavette juhtimisel rangemad heite piirväärtused ja keskkonnanõuded, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve. VeeS § 132 lg 1 alusel võib keskkonnaloa andja heitvee ja saasteainete juhtimisel veekogusse, mille pinnaveekogumi seisundiklass on kesine, halb või väga halb, või pinnaveekogumi seisundiklassi halvenemise ohu tekkimisel võib loa andja lubatud heitvee ja saasteainete heitkoguseid veeloas vähendada või kehtestada rangemaid saasteainesisalduse piirväärtused.

Tulenevalt eeltoodust tuleb väljalaskmest Urissaare II liivakarjäär (kood PM024) suublasse juhitud saasteainete piirväärtused järgmiselt: **BHT7 15 mg/l; KHT 125 mg/l; heljum 40 mg/l ja pH 6–9 seiresagedusega üks kord poolaastas. Proovivõtukohta koordinaadid on X: 6432417, Y: 534694.** Naftasaaduste sisaldust tuleb määrata reostusnähtude esinemisel.

Määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtused karjääriveele (reoveekogumisala reostuskoormusega 2000–9999 ie) on üldfosforil 1 mg/l ja üldlämmastikul 45 mg/l. Arvestades, et KMH aruande kohaselt oli kavandatava karjääri mõju Hädemeeste jõele hinnatud tagasihoidlikuks (settebasseinid, vooluhulk väike võrreldes jõe vooluhulgaga, kaevandamise käigus vee koostist ei mõjutata) ning et karjäärivett ei juhita otse pinnaveekogumisse, siis ei seata väljalaskmest suublasse juhitud saasteainetele üldfosfor ja üldlämmastik piirväärtusi, kuid määratakse väljalaskmest üldfosfori ja üldlämmastiku seire sagedusega üks kord poolaastas.

Kaalutus veemajanduskava rakendamiseks

Karjääri kogunev sademe- ja lumesulamisvesi juhitakse metsakuivenduskraavi (keskkonnaregistrikood VEE1151503). Metsakuivenduskraavi pikkus on ca 1,5 km. HUMALISTE maaparandussüsteemi eesvoolu valgala suuruseks on alla 10 km², tema kogupikkus on ca 1,4 km. HUMALISTE eesvoolukraav suubub Hädemeeste jõkke (keskkonnaregistrikood VEE1151500). VMKs ei ole käsitletud metsakuivenduskraavi ega HUMALISTE eesvoolukraavi, kuid on märgitud Hädemeeste jõgi, mille seisund on hinnatud kesiseks. Mitthea seisundi põhjuseks on toodud paisud. Keemilist seisundit hinnatud ei ole.

Arvestades, et karjääris koguneva sademe- ja lumesulamisvee väljalaske punkt asub Hädemeeste jõest ca 1,4 km kaugusel ja Keskkonnaametil puuduvad andmed, et karjääri tegevuse tõttu on HUMALISTE eesvoolu või Hädemeeste jõe seisund halvenenud ei seata rangeimaid nõudeid suublasse juhitud saasteainetele karjääriveele.

Karjääris töötav tehnika võib rikete korral olla naftasaaduste reostusallikaks. Juhul kui mäetööde käigus tekib avarii, tuleb vajalike vahenditega (absorbent, õlipüünised) reostuse levik kiirelt ja ohutult lokaliseerida ning reostunud pinnas üle anda vastavat jäätmekäitluslitsentsi omavale ettevõttele.

Mäemasinate rikest tekkivate võimalike lekete pidurdamiseks on soovitatav hoida mäetööstusmaa territooriumil absorbeerivaid materjale (saepuru, turvas vms). Reoaine sattumisel veekogujasse tuleb ärastusvee pump seisata ja reostus likvideerida vältimaks selle edasist levikut.

Avarii korral tuleb võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse ennetamiseks, peatamiseks või likvideerimiseks. Avariolukorrast tuleb teavitada koheselt Keskkonnaametit ja Hädemeeste Vallavalitsust ning reostusohutliku olukorra tekkimisel informeerida vajadusel Päästeametit.

Vee erikasutaja on kohustatud võtma tarvitusele kõik meetmed, et hoida ära karjäärivee veekogusse ümberjuhtimisega kaasnevad üleujutused ja veekahjustused.

Urissaare II liivakarjäärast kaevandamisega kaasnevad kahjud (sh teiste isikute poolt kasutatavate kaevu kasutuskõlbmatuks muutmine) hüvitab loa omanik.

Vee erikasutusloas määramata juhtudel tuleb lähtuda kehtivast seadusandlusest.

Juhul kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et Urissaare II liivakarjäärast välja pumbatud vesi halvendab Häädemeeste jõe seisundit on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist ja rangemate nõuete seadmist. Täiendavate meetmete või rangemate nõuete seadmiseks võib Keskkonnaamet KeÜS § 59 lg 1 p 2 alusel alata keskkonnavalua muutmise menetluse. Täiendavalt on Keskkonnaametil KeÜS § 62 lg 2 p 2 alusel õigus keskkonnavalua kehtetuks tunnistada juhul, kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

Nõuded proovide võtmisele

Tulenevalt VeeS § 236 lg 2 on veeuring VeeS tähenduses vee, vee-elustiku, veekogu põhjasete, pinnase ja reoveesete ning naftasaaduste ja muude saastavate ainete proovi võtmine ja analüüsimine veeseisundi hindamise, saastatuse kindlakstegemise, veeloa taotluse ja selle lisade kontrollimise, veeloa omaja üle tehtava kontrollseire, keskkonnatasu arvutamise ning veeloga nõutava omaseire eesmärgil. Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad määrab ning proovivõtjale esitavad nõuded, õppeprogrammi, atesteerimise korra, atesteerimistunnistuse vormi ja atesteerimiskomisjoni töökorra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega nr 53 „Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse vorm ja atesteerimiskomisjoni töökord“. Valdkonnas, milles proovivõtjaid ei atesteerita, peab proovivõtja proovivõtul järgima asjaomase proovivõtuvaldkonna tunnustatud meetodit ja tagama, et saadud tulemuste jälgitavus on tõendatud (VeeS § 243 lg 2).

Karjäärivee seirearuanded tuleb esitada KOTKAS-es.

Vastavalt määruse nr 61 § 14 lg 1 ja 2 peab vee erikasutaja tagama karjäärivee saasteainete ning ohtlike ainete sisalduse ja heitvee pH määramiseks loaga määratud kohtadest proovide võtmise ning korraldama proovide analüüsi. Esinduslikke proove peab olema võimalik võtta suublasse juhitavast heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ning jahutusveest. Täpsustatud proovivõtumetodid on kehtestatud keskkonnaministri 03.10.2019 määrmuses nr 49 „Proovivõtumetodid“.

Muud kõrvaltingimused

Kehtivale loale lisatud kõrvaltingimusi ei muudeta.

Vee erikasutamise mõju ja karjäärivee suublasse juhtimine

Lähimad majapidamised, kus asuvad ehitisregistri järgi salvkaevud jäävad 270 m ja 325 m kaugusele karjääri servast Kirsi (21301:001:0199) ja Andra (21302:002:0036) kinnistutele ning

karjääri servast ligikaudu 500 m kaugusele Jüriõue (21302:002:0112) ning Pärna (21302:002:0015) kinnistutele.

Urissaare maardla ei külgne keskkonnaregistris olevate veekogudega. Küll tuleb mäeeraldise lääneserva (metsakuivenduse eesmärgil) rajatud kraavi lugeda seotuks Humaliste maaparandussüsteemiga. Läbi metsakuivenduskraavi ja HUMALISTE maaparandussüsteemikraavi jõuab pinnavesi Urissaare karjääri alalt lõpuks Häädemeeste jõkke. Metsakuivenduskraavi ega HUMALISTE maaparandussüsteemi eesvoolukraavi ei ole veemajanduskavaga määratud eraldi pinnaveekogumiks, seega ei määrata veemajanduskavas ka selle kraavi seisundit, seirevajadust ja keskkonnaeesmärke.

KMH- kohaselt on Urissaare karjääri tänane ja perspektiivne mõju Häädemeeste jõele tagasihoidlik ja võib väljenduda väiksema settekoormuse lisandumisega. Valdav osa karjääri alalt kuivenduskraavi juhítavast hõljumist seítatakse juba karjääri territooriumil paiknevates basseinites, kus toimub voolu aeglustamine ja mida periooditi puhastatakse.

Suubumiskohas moodustab Humaliste kraavi keskmine vooluhulk (valgalade alusel) u. 20% Häädemeeste jõe vooluhulgast. Kuna Urissaare maardla (0,4 km²) omakorda moodustab küllalt väikese osa (u. 10%) Humaliste kraavi valgalast, siis võib karjääri otsest mõju Häädemeeste jõele (veereziim, keemiline ja füüsiline mõjutamine) hinnata tühiseks. Karjääri alal formeeruv pinnavesi (millele muidugi lisandub väiksem kuivendusefekt karjääri servas) moodustab Humaliste kraavi suubumiskohas u. 3% Häädemeeste jõe vooluhulgast. Häädemeeste jõe kesk- ja alamjooksul kahaneb see osakaal veelgi. Karjäärist ärajuhítav vesi on looduslik, kaevandamise käigus vee koostist ei mõjutata.

Keskkonnaamet on kooskõlastanud Põllumajandus- ja Toiduametiga Urissaare II liivakarjääri karjäärivee juhtimise[1].

Taotluses on karjäärist väljajuhítava veehulga määramiseks kasutatud järgnevat valemit:

$Q = C \cdot i \cdot A$, kus Q – vooluhulk, mõõdetuna näiteks, m³ /s; C – äravoolu koefitsient, mis on vahemikus 0 – 1. Näiteks metsamaa/haljasala 0,1 – 0,3; i – intensiivsus, sõltub vihma intensiivsusest. Nt kui lähimas mõõtejaamas pikaajaline sademete hulk on 761 mm aastas, siis intensiivsus on $761 : 8760$ (aastas tunde) = 0,09 mm/tunnis; A – valgala pindala (karjääri territoorium ilma olemasolevate veekogudeta).

Taotluses on arvutuslikult saadud järgmised suublasse juhítavad vooluhulgad: 7918 m³ kvartalis ja 31 672 m³ aastas. **Väljalaskmest Urissaare II liivakarjäär (kood PM024; koordinaadid X: 6432417, Y: 534694) lubatakse loaga suublasse nimi teadmata (registrikood VEE1151503) karjäärivett juhtida 7918 m³ kvartalis ja 31 672 m³ aastas.**

Kaevandamistegevusega reovett ei teki. Ärajuhítav vesi moodustub pinnaseveest, sademete ja lume sulamise veest. Karjääri kogunev vesi juhítakse iseoolselt karjäärialal asuvate kraavide kaudu settetiikidesse ja sealt pärast puhastamist metsakuivenduskraavi kaudu HUMALISTE eesvoolukraavi. Settetiike on karjäärialal kokku neli.

Põhjavee seire

Taotluse ja kaevandamisprojekti kohaselt Urissaare karjääris toimub liiva kaevandamine ülalpool veetasel, seega veetasel ei alandata, kuid maavara lamamisse rajatud kraavide kaudu tuleb ära juhtida karjäärialale valgub vesi. KMH kohaselt on karjäärialal kaevandatud ja vett ära juhitud alates 2008. aastast. Esitatud lisateabe kohaselt on põhjaveetasemest kõrgemal kaevandamine võimalik tänu sellele, et kraavitusega on juba üleliigne vesi ära juhitud. Vett ei pumbata. Vesi tuleb karjäärist välja juhtida, vastasel korral valgub see isevoollalt, kogunedes lamami lohkudesse, sundides masinaid töötama märjal pinnasel ja seetõttu tekitama reostuse ohtu nii võimalike lekete kui setete levimisega. Pinnasevesi voolab ära lääne-loode suunas isevoollalt. Kaevetöid teostatakse põhiliselt kopplaaduritega, vajadusel ka ekskavaatoritega.

KMH kohaselt ammutavad Urissaare küla inimesed oma vee enamasti madalatest salvkaevudest, kus veetase jääb maapinnast 2-3 m sügavusele. Põhjavesi on karjääri vahetus läheduses paiknevate elamute piirkonnas keskmiselt kaitstud. Kuna karjääri tegevus ei tekita põhjavee reostust, ei ole põhjavee geoloogiline kaitstus antud juhul probleemiks. Lähim majapidamine (Kirsi) jääb u. 270 m kaugusele karjääri servast.

KMH-s on hinnatud ka põhjavee alanemise mõju, kuna Urissaare II karjäär avati Urissaare I karjääri laiendusena 2012. aastal. Aruande kohaselt ei saa lähikonnas eeldada suuremat põhjaveetaseme alanemist, kuna Urissaares on kaevandatav kiht õhuke (koos katendiga 3-4 m). Arvestades 10/500 reeglita ja hinnates põhjavee taseme keskmise alanemise konservatiivselt näiteks 1,5 meetri peale, saab oletada, et 500 m kaugusel karjääri servast on veetase salvkaevus langenud 15 cm. Tõenäoliselt ei pruugi veetaseme alanemine lähimates salvkaevudes (> 400 m) siiski olla märgatav. Samuti toodi aruandes välja, et Urissaare I karjääri puhul ei kaasnenud veetasemete märgatavat langust naabruskonna kaevudes, siis (arvestades ka asjaoluga, et Urissaare II karjäär jääks kaevudest veelgi kaugemale: lähima, Siimu majapidamise salvkaevuni oleks > 400 m) ei ole probleeme põhjavee alanemisega ette näha. Keskkonnaregistri andmetel on Siimu majapidamise veevarustuseks rajatud 2019. aastal puurkaev.

Loa muutmistaotluse avalikustamisel laekunud arvamuse kohaselt nõustub Jüriõue kinnistu omanik edaspidise vee juhtimisega tingimusel, et kinnistule rajatakse puurkaev. Jüriõue kinnistu omanik põhjendab, et praeguse karjääri avamisel veetase kinnistul asuvas salvkaevus langes vähemalt 1 m võrra. Kaevu süvendati liivakivini ja rohkem kaevu süvendada ei saaks, seega edaspidine vee juhtimine mõjutab salvkaevu. Samuti tuuakse arvamuses välja, et edaspidise vee juhtimise mõjul võib Jüriõue kinnistu maatulundusmaa niiskuse sisaldus langeda.

Taotleja on oma vastuses Jüriõue kinnistu arvamusele välja toonud, et „Jüriõue kinnistu kaev asub karjääri servast 500 m kaugusel ning karjääri põhi pole absoluutkõrguselt madalamal, kui kaevule oluliselt lähemal asuv Häädemeeste jõgi. Lisaks asub Jüriõue kinnistu karjääri suhtes lõunasuunas, kuid vesi valgub antud piirkonnas idast läände, ehk siis maapinna (ja karjääri lamami) kalde suhtes on Jüriõue kinnistu karjäärist 500 m külgsuunas, seega arvestades vee loomulikku valgumissuunda kõrgemalt madalamale on Urissaare karjääri mõju Jüriõue kinnistu kaevu veetasemele ebatõenäoline“. Samuti on taotleja kirjeldanud, et muudatuse tõttu ei toimu

mingit täiendavat veetaseme alandamist. Seega täiendavat mõju Jüriõue kinnistu kaevule ega tema maatulundusmaa niiskuse sisaldusele ei saa tekkida.

Samuti on vastuses toodud, et „*Karjäär avati 2008 a sügisel ja 2012 a kirjutas hr Lepik kaebuse KKA-le, milles väitis, et karjääri tõttu on tema kaevu veetase langenud. Kohapeal koos KKA töötajate ja keskkonnaeksperti hr Andres Tõnissoniga kaevu inspekteerides selgus, et kaev oli ammu puhastamata, selles oli ca 1,5 rõnga jagu muda. KKA pidas peale kaevu ülevaatus ja eksperti hinnangu saamist 2012 a kaebust põhjendamatuks. Kuigi Grossi Puit OÜ polnud selleks kohustatud, saatsime hea tahte märgina hr Lepikule tasuta appi ekskavaatori, mille abil kaev välja kaevati ja uuesti rajati. See oligi hr Lepiku vabades märgitud 6-7 a tagune kaevu süvendamine*“. Vastusele on lisatud väljavõtte keskkonnaeksperti A. Tõnissoni arvamusest 2012 a. kaebuse kohta. Keskkonnaekspert on arvamuses välja toonud, et piirkonna salvkaeve inspekteerides ei täheldatud kaevudes madalat veetaset. Keskkonnaekspert peab mõistatuslikuks, miks Jüriõue kaevu veetase (omaniku väitel) on madal veerikkal sügisel. Kuna Jüriõue kaevus oli ikkagi küllalt palju vett (1,5 m), siis pidas ekspert võimalikuks, et probleem võib olla ehk suurenenud veevõtus ja kaev ei taastu. Ekspert toob välja, et „*Karjääri serva abs. kõrgus on 37 m (kaevu koht 40 m). Algne veetase karjääris, enne kaevandamist, oli – 4 m ehk veetaseme absoluutne kõrgus oli u. 33 m. Tänapäeval on veetaset u. 1 m alla lastud. Seega on veetasemete vahe 500 m pikkusel lõigul u. 6 meetrit, enne karjääri rajamist oli aga 5 meetrit. Kas karjäär võib sellises olukorras mõjutada kaevu? Arvestades ka Jüriõue naabruses oleva Häädemeeste jõe kuivendavat osa, pole kuigi tõenäoline, et ainult ühel krundil on häiriv veealandus*“.

Võttes aluseks kaevandusprojekti toodud andmeid, taotleja poolt esitatud lisateavet, KMH-s toodud mõjude hinnangut, keskkonnaeksperti arvamust ning kaevu kaugust, on Keskkonnaamet arvamusele, et kuna veetaset ei alandata, siis sademe- ja lumesulamisvee suublasse juhtimine tõenäoliselt ei mõjuta Jüriõue kinnistu salvkaevu veetaset.

Ettevaatusprintsipi alusel määratakse siiski loale veetaseme ja kvaliteedi seire salvkaevust kinnistul Jüriõue (katastritunnus 21302:002:0059). Vee kvaliteedi seire teostada üks kord aastas. Kvaliteedinäitajatest määrata salvkaevuveest: pH, naftasaadused, üldine karedus, nitraadid, hõgus, üldraud ja permanganaatne hapnikutarve (PHT). Veetaseme mõõtmist tuleb teostada üks kord kvartalis.

Kaebuste esitamisel piirkonna teistelt majapidamistelt tuleb keskkonnaloa omanikul aktiivse kaevandamistegevuse tingimustes mõõta kaevude veetaset ja/või vee kvaliteeti kaebuse esitaja katastriüksus(t)el Keskkonnaametiga kooskõlastatud seirekava alusel. Tulemused esitada ka Keskkonnaametile. Juhul kui kaevu(de)s veetase langeb või põhjavee kvaliteet halveneb, siis tuleb kontrollida, kas olemasolev kaev suudab tagada elamu varustatuse nõuetekohase olmejoogiveega. Samuti tuleb selgitada välja veetaseme ja vee kvaliteedi muutuste põhjused.

Kui veetaseme alanemine ja vee kvaliteedi halvenemine tulenevad kaevandamistegevusest, siis kaevandaja peab tagama kinnistu veevarustuse. Vajadusel tuleb rajada uus puurkaev.

Tagamaks vee proovide tulemuste usaldusväärsuse, tuleb need võtta vastavuses kehtiva

metoodikaga keskkonnaministri 03.10.2019 määrus nr 49 "Proovivõtumeetodid". Proovivõtu- ja analüüsinõuete määramisel lähtus Keskkonnaamet VeeS § 236 lg 7, § 237 lg 1 ja lg 2, § 243 lg 1 ja lg 5 sätestatud nõuetest. Proovivõtja peab olema atesteeritud ning kasutama sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid ning järgima asjakohast mõõtemetoodikat. Proovid tuleb analüüsida viia akrediteeritud laborisse, mis on sooritanud vähemalt üks kord aastas katselaborite võrdluskatsed. Põhjaveeseire proovid tuleb võtta enne põhjavee töötlemist.

Nõuded teabe esitamiseks loa andjale

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi *KeTS*) § 31 lg 1 alusel on keskkonnatasu arvutamise kohustus loodusvara kasutajal, saasteainete veekogusse, põhjavette või pinnasesse heitjal. Saasteainete heitmisel veekogusse, põhjavette või pinnasesse rakendatakse *KeTS* § 17. Arvutustes tuleb lähtuda *KeTS* § 32 lg 6, mille kohaselt saastetasu arvutatakse mõõdetud või arvutatud saasteainete koguste järgi. Saastetasu arvutamisel võetakse aluseks suublasse juhitud saasteainete kogus, mis saadakse läbi kvartaalse tegeliku karjäärivee vooluhulga ja suublasse juhitud saasteainete kontsentratsiooni korrutise.

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi *KeTS*) § 33³ lg 1 ja lg 2 kohane keskkonnatasu deklaratsioon esitatakse Keskkonnaametile elektrooniliselt keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>) hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Keskkonnatasu deklaratsiooni aluseks olevad keskkonnaseire tulemused ja muud sellised seireandmed esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS vastavalt nõutule. Keskkonnatasu arvutus tuleb esitada ka juhul, kui reaalset keskkonnakasutust pole toimunud.

Määrus nr 61 § 2 lg 2 selgitab, et karjäärivesi on pealmaakaevandusse kogunenud vesi, mis pumbatakse välja või juhitakse ära, et hoida pealmaakaevandus maavara kaevandamiseks piisavalt kuivana. VeeS § 129 lg 2 kohaselt sademevesi on sademetena langenud ning ehitiste, sealhulgas kraavide kaudu kogutav ja ärajuhitav vesi. *KeTS* § 17 lg 3 käsitleb sademeveekanalisatsiooni kaudu veekogusse juhitavat sademevett. Veevaldkonna regulatsioon eristab, et turbatootmisalalt ärajuhitavat vett käsitletakse sademeveena, kuid teiste karjäärivee ja kaevanduste puhul ei ole tegemist sademeveega. Turbatootmisalalt ärajuhitava vee puhul on sademevee tasuloogika kohaldatav, kuid karjäärivee puhul ei ole. Seega tuleb karjäärivee ära juhitava vee eest maksta saastetasu vastavalt *KeTS* § 20 lg 1 kehtestatud saastetasumääradele.

Keskkonnaloa omaja on kohustatud vastavalt VeeS § 195 lg 1 esitama üks kord aastas keskkonnaloa andjale aruande VeeS § 187 p 1–6, 9, 11, 15 ja 18 nimetatud tegevuse kohta. Veekasutuse aruanne tuleb esitada vastavalt VeeS § 195 lg 2, 3 ning vastavalt keskkonnaministri 16.01.2020 vastu võetud määrusele nr 6 "Veekasutuse aruande täpsustatud andmekoosseis ja aruande esitamise kord". Veekasutuse aruanne esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

3.2 Kõrvaltingimuste seadmine

Keskkonnaloale määratud kõrvaltingimused on välja toodud punktis 3.1.2.

3.3 Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Loa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad

<https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutuskeskkonnatasu/keskkonnakaitaseluba/loa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

[1] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 06.02.2023 dokumendina nr DM-123590-17.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Lisa: Keskkonnaluba

Teadmiseks: Häädemeeste Vallavalitsus, Massiaru Põllumajanduslik Osaühing, Riigimetsa Majandamise Keskus, ÜLO LEPIK

Christina Vohla
spetsialist
veeosakond